

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

1932 yılından beri kutlanan 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı vesilesi ile dil hakları bağlamında Kürt dilinin kullanımının engellenmesi ve bu bağlamda ortaya çıkan mağduriyetin tüm boyutlarıyla araştırılarak gerekli çalışmaların yapılması için Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 15.05.2017

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana Milletvekili

Esasen günümüzde dil hakları olarak anılan hakların birçoğu genel insan hakları standartlarından çıkmıştır. Bilhassa ayrımcılığa uğramama hakkı, ifade özgürlüğü hakkı, özel yaşam hakkı, dilsel bir azınlığa mensup kişilerin grubunun diğer üyeleriyle ilişkilerinde kendi dillerini kullanma hakkı ile dil hakları arasında yakın bir ilişki vardır. Bütün bu haklar, uluslararası hukukun genel olarak tanıdığı bireysel insan haklarıdır.

Ancak öte yandan Türkiye’de Kürtçe başta olmak üzere diğer dillerin kullanımı bir baskı mekanizması ile karşılaşmış hatta Türkçe’den başka bir dilde konuşmak çoğu kez suça dahi konu olmuştur. Bu baskı ortamı içerisinde bireyler kendi anadillerine yabancı hale gelmiş ve ne yazık ki kullanılmayan diller büyük bir tehlike altına girmiştir. Nitekim Ubıhça’nın artık ölü diller arasına girdiği tarih çok yakın bir tarihtir ve bu nedenle başka diller de açıkça risk altındadır. Hala TBMM tutanaklarına **“bilinmeyen dil”** olarak yansıyan Kürtçe en iyi ihtimalle yerel dil olarak tanımlanmaktadır. Oysa Kürtçe diğer bütün diller gibi Anadolu ve Mezopotamya topraklarının zenginliğidir. Bireysel bir insan hakkı olan anadil kullanımının yasaklanması aynı zamanda o toplumun tüm kültürel öğeleri ile birlikte yok sayılması anlamına gelmektedir. Bu ise en büyük insan hakkı ihlalidir. Hatta bireysel bir hak

ihlali olmanın ötesinde insanlık tarihi için çok önemli canlı bir parçanın yok edilmesi anlamına gelmektedir.

Bilindiği üzere Celadet Alî Bedirxan'ın 1932'de çıkardığı Kürtçe **Hawar** dergisinin yayına başladığı gün olan 15 Mayıs, Kürt Dil Bayramı olarak kutlanmaktadır. Derginin en önemli faaliyeti oldukça doygun içeriğinin yanı sıra Kürtçe'yi Latin Alfabetine geçirmiş olmasıdır. Tam 57 sayı çıkararak Hawar; Kürtçe'nin gelişimine katkı sunarken Cegerxwîn, Qedrîcan, Osman Sebrî gibi edebiyatçıların yetişmesini de sağlamıştır. Öte yandan bu dergi ile Kürtçe'nin gramerine ilişkin makaleler yayınlanmış olup dile sunduğu katkı tartışmasızdır. Bir dilin gelişimi için yazılı edebiyat çok önemli olup bunun geliştirilmesi elzemdir. Bu bahisle 1992 yılında İstanbul'da Kürt dilinin, kültürünün ve edebiyatının araştırılması ve geliştirilmesi gayesiyle kurulan Enstîtuya Kurdî ya Stembol'un (İstanbul Kürt Enstitüsü)'nün önemi büyüktür. Enstitü; Kürt dilinin asimilasyona karşı ayakta durmasını sağlamış, gelişimine ve kuşaklara aktarılmasına önemli bir katkı sunmuştur. Ancak ne var ki; 15 Temmuz'u kendi dilediğini yapma özgürlüğüne açılan kapı olarak gören iktidar 31 Aralık 2016 günü Enstitü'nün kapısına mühür vurmuştur. İçişleri Bakanlığı tarafından Olağanüstü Hal'in (OHAL) 11. Maddesi kapsamında 94 derneğin faaliyetlerinin kapatılmasının duyurulması ardından İstanbul'da bulunan İstanbul Kürt Enstitüsü'ne gece saatlerinde polislerce yapılan baskının ardından Enstitü kapatılmıştır. Esasen o mühür dile vurulmak istenmiştir. Oysa dildir toplumları geliştiren ve birleştiren.

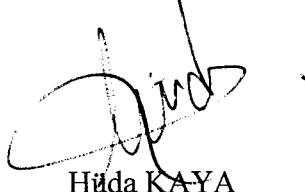
15 Mayıs Kürt Dil Bayramı vesilesi ile Türkiye'de dil hakları üzerindeki baskı araçlarının araştırılması ve dilin gelişimi için yapılabilecek çalışmaların tespiti için Meclis Araştırması açılmasını talep etmek gerekmiştir.

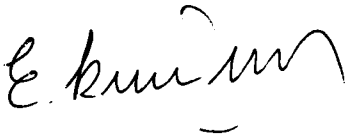
Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

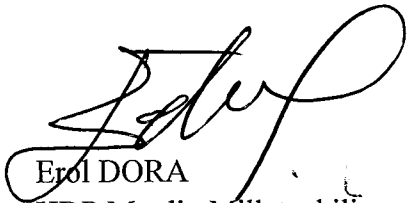
Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

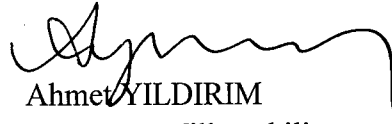
Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Aycan IRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

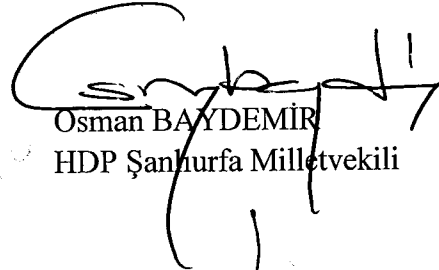
Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

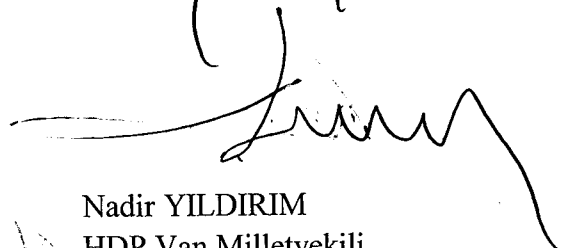
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

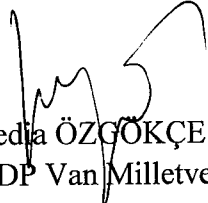
Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

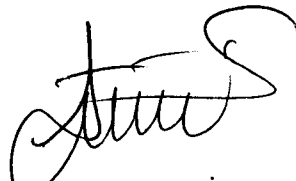
Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedra ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili